

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
ضیا کوك آب

پیل - ۱ صائی - ۴
نسخہ نمبر ۱۰ غروشددر

کوچوکو مجموعہ

۱۳۳۸ - ۱۹۲۲

دارہ خانہ سی

دیار بکر
حکومت دائرہ منندہ
ولایت مطبعہ سی

تلفرافیا: دیار بکر
کوچوکو مجموعہ

آبونہ شراڈطی

سنہ لکی : ۵۰۰
آئی آیلق : ۲۰۰
غروشددر

ہفتہ دہہ برچیقار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعہ در

۳۳۸ حزیران سنہ

پازار ایتسی

۳۴۰ شوال سنہ

مصاحبہ :

اخلاقہ دوغرو

دھا ، قیمتہ ، علمک فوقندہ در .
دھیار دھامو یوک عالماردن قیمتلی آورو لمشاردر .
زیرا ، علم ، اسول واسطہ سبلہ یاپایر .
ہمکس چایشرق آز چوق علم صاحبی
اولہ یاپیر ، فقط ، دھا ، فطرتک برموہبہ سیدر .

انسائہ نورمالی کو-ترن (علم) ، اور بڑھالی
یاراتان (دھا) اولدینی کی ، ایدالی [مفکورہ ہی]
طاندینان دہہ (اخلاق) در . بو اوچ ہونوی
ژوت ، قیمتاری اعتباریلہ معین برصاتب
سلسلہ سنہ تاہدرلر .

هرکس چای شعله داهی اولماز . داهی ، اصولننده استفاده ایدرساده ، اصل ابداع واسطاسی ، الهامدر . داهیلرک روحلره ویردیکی بدیی وجدلرده ، علم آدامارینک قائمین ایتدکری منفعتاردن داهای یوکسکدر . بویوک بر شاعر ، بویوک بر موسیقیشتناش بر ملته جوشقون بر نشئه ، تازه بر حیات ویره بیایلرلر . عامک فائدهلری ایسه تدریجی واکثریا مادیدر . بوندن باشقه ، علم ، بین الملک اولدینی حالد ، دهامایدر . برملنک فردلری آراسنده کی معنوی چیمعتو ، علمی فیکرلرده کی اشتراک ز زیاده بدیی وجدلرده کی اورنانلقدرد . دها . شرفجه ، عامک فوئنده اولدینی کبی ، اخلاقده قیمتجه دها دن اوستوندر . اخلافک قیجی ، دیگر اجتماعی قیمتلره اولچولره ییلمکدن مزهدر . دین ، لادینی قیمتلره مقایسه ایدیله مدبکی کبی ، اخلاقده سائر اجتماعی قیمتلره مقایسه ایدبله منر . بوندن دولایدرکه بر آدامک اخلاقده کی نقیصه منی ، علمده یا خود دهاده کی فوق العاده مزیت . وقدرتلری تلافی اید منر . علمده ، فاسفده بویوک آشفار یایان ، یا خود صنایده ، فنیانده مهم اختراعلرده بولوان بر کیمسه نیک عامه حرمتله اخلاقی قباحتری عاف طوتولهماز . بونک کبی ، شمرده ، موسیقیده ،

معماریده ، رسمده هرکسی حیران ایدیجی اثرلر ابداع ایدن صنعتکارلرده اخلاقی جرملرینی . دهالری حرمتنه عفو ایتدیره منرلر . خصوصتده اخلاق هرقیمتک فوئنده دره . برملنک فردلری آراسنده کی معنوی چیمعتو بدیی دو بولرده کی اشتراکدر دیمشدرک . بوجیمعتو ، نفقدر فوتلی اولورسه اولسون ، برملنک فردلرینی بری برینه و ملتته هیچ آیریلماز بر صورتده باغلایهماز . بدرجهده محکم برابطه منی وجوده کتیره چک معنوی باغ . یالکز اخلاقدر . اخلافنیز جمعیتلرده ، ملنداشار بری برینی . ومدککری ، بکنم دککری ایچون ، تساند رابطه لری قوتلی اوله مااز . حالته نیک اساسی اولان (ولایت خاصه) ایله دولته نیک اولان (ولایت عامه) ده قوتلرینی اخلانندن آلیرلر . اخلاقی ضعیف اولان جمعیتلرده حالته ایچنده (بابا) نیک ، وطن ایچنده (حکومت) نیک معنوی نفوذلری ضعیفدر . دیکک اجتماعی ضبط وربطک قوتده اخلافک صلاحیتنه تابعدر . بریده ، اخلاق قوتلی دگلسه ، حقونک ، قانونارک قوتده آز اولور . زیرا ، قانون ، فردلری قورقوتدینی ایچون رکمل ، عمومک وجداندن دوغدینی ، مانک اخلاقده اویدینی ایچون مقدس ومطاعدر ، اخلاق ، اراده منک بانیجی

ولایتك زهدن كلیكینی بیلدیکن برصدا
صورتند. تصور ایدرز .

وجدانی صدا ، بعض فردلرده مستثنا
برقوت انساب ایدر . بونلره « اخلاقی
قهرمانلر » آدنی ویررز . بونلرمانلر ،
وجدانلردن کلن صدایه ، هیچ برهمنقت
دوشونمکمزین ، هیچ برتیاکیه باقمزین ،
درحاک اطاعت ایدن فداکارلر ، فداییلردر .
واقعا ، هرکس وجدانک بو آسر صداسنی
دویار و اوکا آزچوق اطاعت ایدر ، فقط
بوصدا ، بویوک برزوتدن ، بویوک بر
موقعدن فراغت اتمینی ، بویوک تهاکلره
آتیاهی اسرایتدیکی ، حیاتی وسوکلدیلیکی
مفکوره اوغورینه فدا ایده جکسک !
دیدیکی بحرانلی آنلرده ، چوق کیمسه
بوصدانک اسرلینه بویوک برتیاکله اطاعته
قوشمازلر . او حالده ، هرکسک ، وجدانندن
کلن بوصدایه تمایله اقتدا ایتدیکنی سوبله مکده
تام برحقیقت یوقدر . او یله اولسه پیدی ،
فردلر آراسقده کوردیکیز بونجه حقهمنلقلر
وانع اولماز ، جویبار ایچنده بوقادار چوق
محکمهلر بولونمازدی .

بوندن آکلاشیما بوردک صنتک عمومندن
تایز ایتمش داعباری اولدینی کی ، اخلاقده
وسطی انموذجدن بوسلمه ش قهرمانلری واردر .

اولدینه بناه تربیهنکده اساسیدر . بوندن
باشقه ، اندانلری مسعود ایدن بیکانه طالده
اخلاقدر . [بونی برنجی نسجه مزده
مندرج (رفاهمی ، یوقسه سعادتمی ؟)
سرناملی مقالهده اثبات ایتشدک]

علمک رهبری اصول ، دهانک پیشوانی
الهاملر دیمشدک . اخلاقده قولاغوزی
وجداندر . اوانون بریاشه گلش نورمال فریلر ،
اخلاقی دستورلری وجدانلرده ازلی برقله
علمک اولونمش کی حاضر بولورلر .
بوتورلرک نهورنله وجوده کلیکینی
یامزلر ، چونکه نه تأمل واسطه سیله ،
هده علم و اصوله بودستورلری کنیدیاری
آریوب بولمش دکازدرر بودستورلرتمایله ،
هی و ساییقیدر ، اخلاقی یاخودغیر اخلاقی
رفعل قارشیسینده بولوندینه زمان ، ممکن
کل ، لاقیدقاله مایز ، سابقی وحقی شهوردر
رصورته بوعمله قارش برعکس العمل
چرا ایدرز . اگر ، اخلاقی برایشسه ،
بونی بکنیرز ، مدح ایدرز ؟ غیر اخلاقی
برحرکتسه ، اونی منفور آورورز ، ذم
ایدرز . بوعکس العملی یابدیمز زمان ،
وق العقل برماوردن کلن فعلی اسرله
بع اولدینه زیددویارز . بوندن دولاییدرک
اخلاقی وجودانزی ، اکثریا ماهیتی نه اولدینی ،



اکثراً ملتاری بویوک تهاکه لردن قورناران بوفوق البئر قهرمانلردر . آپ آرسلانک ملازکرد مجاربه سنده کی حرکتی بویوک شالدر . [بوقمه یه دئر منظوم برپس اوچنجی نسخه زده منذرجدر] وجدانک صداسی چوق قوتلی اولدیغی زمان صنعتده کی الهامی آتدیرر . او حالده بوکی قهرمانلره « اخلاقله داهیلری » عنوانی ده ویره بیلیرز . فقط شوراسی ده سویله مک لازم کلیر که تاریخده کی بویوک انقلابی یایاز ، ملتاری تهاکه لردن قورناروب بویوک تمایلره سوق ایدن بو قهرمانلر ، قیمتجه صنعت داهیلرینک فوئده درلر . چونکه ، اخلاق قهرمانلری ، ماتاره حر ، مستقل ، متعالی رحیات تأمین ایدرلر ، صنعت داهیلری ایسه آنجوق بو حیث تأمین اولوندن سوکرا ، اوکا زینت ویریرلر .

بوفاد لردن آکلاشیلرورکه کنجبارک اوچنجی وظیفه سی ده اخلاقه دوضرو یتمکدر .

ضیا کوك آلب

حکیمیات :

دوشونوش

انسانده هر مزیتمدن باشقه برده دوشونوش
 شایسته هاددر . بده شونوش هر کسده

باشقه باشقه در . حصولی آرزو ایدیلن بر شیشه نصل باشلانیر ، نتیجه هانکی یولدن ، نه صورتله واریلیر ؟ یولنده دوشونوش ، استعدادجه بر اولسهلر ، نتیجه یی عینی صورتله اله ایدم بیلرلر . لکن استعدادک درجه سی دگیشجه نتیجه ده مختلف صورنده حاصل اولور . هر شیده خطایه دوشونومک ، کوزل دوشونومبه ، کوزل دوشونومک ده انسانده کی قابیلی علم ایله ، تربیه ایله بوکساتمه یه محتاجدر . علمدن ، تربیه دن محروم اولان رقابلیت ، یاشامق ایشارنده خطادن ، پشیاناق کتیرن اگر باکلردن بوش قالماسز . قابلیت ده هر انسانده عینی درجه ده کور و بوز . علمدن ، تربیه دن حصه آلمغه بختی اویغون اولانلرک مستبدلری بر اوله میور . بونلردن بمضبو ایلری ، بمضبی اورته ، برطاقی کیری بر حالده قالیر . بونظه برابر علمک ، تربیه ک آزچوق قوت ویردیکی بر قابلیت ، علمسز ، تربیه سز بر قابلیتیه هر زمان غلبه چالیه یایر .

رتارالا ایشاندیکی ، ائی تخم آتدیغی حالده ائی محصول ویرر . قییتی یوکسه ایر ، صاحبی سوبندیرر ، زنگین ایدر . اوتارلانک محتاج اولدیغی خدمت باطل بوبده حالله راقلمسه نارالای غب اتمز ، فقط محصول



ديك كه ابي دوش-ونه بيلمك انسانه
 دوغرو يول كوستان ، دوغرو نتيجه
 واردبران حتى هر فناقلر فورناراز ،
 هرايلكي ياديران نوردن

او بر خوردر كه ظلمتري بيرتار ، وحشيلكي
 آتار . بر آئمه دنياك اك اوزاق طرفه ،
 كوكارك اك يوكسك برلرته ، رك اك درين
 نقطه لرته كچر . شو حالحه اللهك انسانه
 پك بوبوك احسانى اولار بويله بر جوهر
 كوزل قوالا ليرسه ويره جي بارلاقار ،
 سوك درجه ده قيمتلى اولور . او كا فران
 نيمت كو تر بارسه اوغرا به حى - ووتوكلكر .
 اونستنه بلنكه ده ازاده ضرر
 اشيا نك خام اولانله ايشتمك ، صـ رتيله
 ايستينان شكله صوفه لـ سمي ده او قيردن
 بردوشونر شى اشداى حالكـ راقق ،
 ياشامهك صوكنه قدر او حالحه قالمق انسان
 ايچون نه بوبوك عذابدر ؟ روح طاشيان
 باشقه مخلوقتر دن ، فكر لرى ، بيلمكياريجي
 يوكسك ، اونستنه اعتبار لرى درجه درجه
 ايلرى اولانردن كيرى قانق ديه بدبختلك
 اك آجى نشانسى دكلير ؟

كوچوك بوبوك مكتهبارك ، مدرـ ملرك
 وجوده كتيرلسى ، بونرك مقدارين
 زياده اشديرمك ايچون هان هر كسده شدتلى

آئمه ديفى ايچون قيه نيمز ، اعتبار سزقالير .
 صاحبن كدرلى ، ذليل قبالار . بلنكه اوس بوتون
 اوندن محروم ايلر . نحصيل كورمش ،
 يا كورمه مش انسانلرده شكلآ بر صباير .
 لکن اعتبار لرى بر اوله ماز . نحصيل كورمه نك
 قيمتى كورمينك قيمتندن هر حالحه يوكسك
 اولور . بر صنعت بيلنله بيلمين ، كوزل
 خوبى ايله توفو خوبى اولانلر آره سنده كي
 فرق ده بويله جه در .

عالمه بتون فناقلر ، بتون محروميتلر
 انسانه لايق شيرك لايقله مهمه نيمه مسنددر .
 بوز جاهادن دوغان فناقلر ، بوزيك بلنكه
 برمايون عالمدن چيقماز . زيرا عامه ،
 تربيه مالك اولانلر درين دوشونور ،
 دوغرو يولى آراوب بواور ، كنديفى
 سويندبره حك ، قورتاره حق چاره لرى الله
 ايدر ، انسانلغه حرمتى ، محبته آرتار .
 بر فنالك آجيسى كندى وجودند ، دويار ،
 بو آجينك بشقه بر وجودده باه جنى نائيرى
 عقلنه كتيرر ، اوندن زياده سيله صاقينير .
 جاهل ايسه هيچ بر شيملى ابي دوشونه ميهرك
 ياكاش يوللره صباير ، ياكاش اعتقادلره
 دالار . نتيجه ده هم كنديفى ، هم ده كندينه
 شكلآ بگزمين انسانلرى شدتلى صيقديلره ،
 نك آجى مائره دوشورور .

آرزو او یانسی ، بو خصوصده حکومتجه
 مانجه بویوک فداکارلار کوسترایی ،
 انساناری ابتدائی حالت قورناروب لایق
 اولدقاری درجهلره یوکسانک ، بصورتله
 اللهم اك مقبول ، اك منقبتی قولاری
 اولدیفنی اثبات اتمک ایچوند .
 انسانلرک عمومته بائیلسه دوغدیفنی کی
 یاشامقده اولان ، علمدن ، فاندن ، صنعتدن
 برشو ایدشمه یونارک مقدراری ، علم ، هنر
 اوکرمش ، خالق ایچنده موتهی بویومش
 اولارندن نسبت قبول اتمک درجهده
 چوقدر . بونلرک دیگر انسانلردن بویه
 کیری قالمی سبیلری دوشونولونجه دوغوردن
 دوشرویه قباحت ، کندیلرینه حکم
 اولونهماز . بلکه ولیارینه ولیلریده
 اوخالده ایسه درجه درجه افریارینه بوتون
 همجنسارینه هاند اولوز ایشته : بو حقیقت
 هرکسجه بیلمک باشلادی ، انسانته ،
 مدنیه ، فکره خدمت ایچون الویریشلی
 چالیشمزلر ، عمومی اویاتقاقلر ، باش
 کوستریور . بویکدیشلر ، کوزل دوشونه
 بیامک خاصه نی یوکسانک ، اونک
 اوزرینه انسانلنی فنا صقتارله آکیران ،
 فنا ایشاره بولاشدیران ، قیمتنی آشامیه
 ایدیرن شیلری هر حالده آزالته چقدر .

رجب فردی

قهرمانلق صحیفه سی :

طربزونلی علی چاوش

طربزونک حسن کویندن اولان علینک
 چوجیتلق حیاتی بیلمه یوروز . هنوز بیقاری
 ترلمک باشلادیغنی زمان عسکر او جاغنه کیره ن
 علی ، عسرق و منطقسینه خاص ذکاتوق ،
 چویکلیکی ، حاضر جوابانی ، نکره کولفی
 بیزندق بوتون طابور و بولوک آرقداشارینه
 کندیفنی اوقادار سودیه شدی که : هرکس
 علی ایله بولمغه دوشمه کی کندیبی ایچون
 بر طالعسنزلک هد ایدیلورلردی . علی
 آرزومنده بویکی دانلی اولدیفنی وطن مساکنده
 بویوک برقابایت کوستردی . دهاها ایلمک
 نفتیشده بچرک آمرلر علی به اونباشیغنی
 توصیه ایدیلر . کندیلندن دهاها قدملی
 اولان نقرلرعلینک هر خصوصده کندیلرندن
 اوست اولدیفنی تصدیق ایتدکارندن بو وقتسز
 ترفیعنی هیچده قیصقمامادیلر . علی اونباشی
 تعلیم ووظیفه اثناننده چوق جدی و فقط
 بویک خارجنده اوقادار لایالی ، صمیمی
 وشاتراق ایلی که بوتون بواوک و طابور
 علینک پیری اولمشدی . بون زمانلرد

سویلدیکی حکایه لر ، تزیب ایتدیگی اوونار
 طابور آرقانارینی ، کویارینی و اولرینی
 دو شونمه جک درجه ده ، مشغول ایتدیکندن
 علینک منسوب اولدیغی طابور دن هان هیچ
 فرار وقوع بولموردی . حرب عمومی علی یی
 مختلف محالده و متمدد محاربه لرده بولندورقدن
 سوکرا عرافه ده کوتوردی . حضرتده هر شیده
 برنجی اولان عابدن - فرده بر آز چکنیکلک
 بکنیوردی . حسود هم رتبه لرندن بهضی
 هیچ اولمازه علی یی قهرمانلی خصوصنده
 کچکجکرنی ظن و تخیل ایدیورلردی . عالی
 بو خصوصنده اوناری یایار اقدی و طابورینک
 برنجی قهرمانی ، اولدی . کشف ایشارنده ،
 سپرلردن ایر قلمه ده کوسرتدیگی مهارت لر
 کندیغی حقیقده افسانوی حکایه لر تولیدینه
 ایدار واردی . دلایحه محاربه سنده آغیر
 سورتده مجروح اولان علی اولمش دیه دفن
 ولونه جق شهدا میانه براقدهش و بوتون
 لاورس و کبابی هابسی ایچون قان آغلامشیدی .
 وماندان محاربه میدانده بو کونک ظفرینی
 زاندروب هنوز دفن ایلمه مش شهدا سنه
 طر منت وشکرانه باقارکن بونار میانده
 مدهسنه اشارت ویرن بر قول کوزینه
 ایشدی . یانه یاغلاشچه [باشام سن بزی
 یله تهاکه لردن قورتاردلک بو وضعیت

اونلرک یانده هچدر . بونفده سایه کده
 صاوششیدیره جنز] دیبه مافوقنه اولان
 اعتمادینک درجه - سی کوسترن بو آغیر
 مجروحه قومانداناسمنی صورونجه «طر بزوانی
 علی اونباشی» جوانی آلدی . بوشیدا آراسنده
 قلمی اسبابنی آکلاقی ایستین قوماندانه
 (بنده پیام بوم . بن بر کادور
 قورشونیه اوله جک درجه ده جایز و حس
 کونده بکلین زهرامه قاووشمدهن اللهمه
 قاووشه جق قادار بدلا اولدیمه ذاهب
 اولانلره صورمالی واقعا بکارکن شهید اولانلر
 جتده حوری آلیبورلرش فقط باشام
 حوری آلمه قوشانلر اوقادار چوغالدیکه
 بلکه بکا قلامشدر ، همده باشام بن الهی
 شاهد طوتهرق زهرایه - سوز و یردم ،
 وجودم دلیک دشیک دخی اولسه اولمدهن
 دونوب کله جکم . اوده بنی بعارضلی
 وجودمله قبول ایده جک . اوراده
 شاهد لکیزی پایان هیچ وراده اولدوره جک
 قورشوننی بکا کوندریمی ؟) کی سوزلرله
 اولوملر آراسنده بیله شطارتنی وحاضر
 جواباتی کوستردی . قوماندان علی یی
 اوتومویانه بیدربره کخسته خانه کوندردی .
 بونار یخردن اعتباراً اوده علینک طاققاری
 میانه داخل اولدی . اوچ آی سوکرا

بر ظفر کوندن سوکرا تریب اولونان بر آلی
 ا کله سینه دموت اولونان قوماندان لاز
 او یونی اوینا نترک باشنده او کون حسته خانه دن
 کان علی بی کورونجه سوینجندن عادتاً
 چلدیردی . او دن سوکنده عینک کچی
 یله حزین حزین چالیدی شرفیسنک
 (ضبدرمز ظفرده زه رهبر ، قوماندانم
 ظر بزومدن به جبر) غرای وضعتی بیلتارک
 ایچی سیزلادی . فی الحقیقه بر وزن اول
 طریزه روس آیاهلری باصشدی . پیام که
 علی هانکی تامزله وه زمان بو جبری آلهرق
 کچی سینه یله چکر مشدی .

سول ویدی بیلیک کوة الاماره ی
 هر رهبری ایچون سوریه صالدرماریه
 عادتاً قاله ویرمهین انکابلرینه کون فخرله
 باشلا یهرق بش ساعتده یوزیک مریمی آغی
 کی بره سر فاکله فلاحیه پرلربی وایچنده کی
 محمد جگرلی یوق ایتمکه قصد ایتشاردی .
 بومز عیج ، صیقیجی بومباردمانک سوکنده کی
 سونکو دو کونو متوکلا نه وه بورانه بکلین
 صوغوق قانی آرهدا شریزن داهه عچول ویز
 جانی اولان علی اوسباشی عادتاً بکپاره بر
 چابک یاغهوری ایتنده پروروریه فیرلابهرق
 (ایشکوردن ا قانی امدبکک معصوم
 ملتارک پاراسیله پیغدیغک او طوطارک کلهری

مسلمان کوکسی دله مز . سوکنده هانکیمزک
 پهوان اولدیغی سپرده کی سونکو بوغوشمسی
 کورتره جگر .) دییه باغیره رق حرصی
 یکه چالیشمش و تکرار سپره اینمشدی
 بومباردمانک توفقدن ایچی ساعت سوکرا
 هرشی ارلمش بدتمش و سونکو ایله بوی
 اولچوشده قابادایلیق بزده قالهرق انکابلر
 نایل و حقیر آره لر فی سبرلر زه چوریمه شاردی
 هر درلو عفت وصیقتی همان اونوتولش
 قوماندانن نفره قادار هر کس ظفرک و پردیکی
 نشسته ایله عادتاً هست اولمشدی . بر
 عسکر ایچون دنیاده بو آندن داهه طاقلی
 برشی تصور اولونه ماز . بولذقی ماتا یا فلر
 دیزده تلذذک اعظمی درجه سی ادراک
 ایدمزلر . آقشام اوزری صاغ فوانده ایچی
 دشمن توفنکی صول قولی اولمایان بگری
 صبارارمش بر نقرک قرارگاه چادیرلری
 آراسنده دولاشدینفی کورهن فونجی ضابطی
 سیار خسته خانه یی آرامقده اولدینفی
 فکرینه ذاهب اولهرق یول کورتره مک ایتیر .
 نفر ضابطدن کنیدیسنک قوماندانه کورورولسفی
 رجا ایدر . قوماندان قارشیسنده سوکلی
 طر بزولنی علی سی قولمیز کورنجه ظفرک
 و پردیکی بوتون نشسته سی غالب ایدر . علی
 ایسه فتورسز هیچ برشی اولماش کی وه قیانا

قالدم . بوبازار فده وقدي . قولك يريش
 شوتوفكي كنديسنه گوسته رسام بازار قق
 خارجي اولان بونقصانده بني قبول اينر .
 بنده آرتق حياتكم صوكنه قانار ملت
 ودولته دعا اينر وواكاتو سوو كهي اوغلانلر
 يتيشد بريم . [ديدى وكسدى . منظره تك
 هيتي قارشيسينده هر كس لال و اوكم اينلشدى
 قوماندان آغلانلر كوزلريله عينيك آلندن
 او پروكوكسنه مداليه طاقاركن ياورده
 چاوش وتوفك وثيقه سنى دولدي يوردي .
 بيلهم كه على چاوش بوكون حالا زهراسيله
 ياشاوب ماتنه دعامى اينديور ، بوقسك قوليله
 خان بونلدى وانك افنديلر دن لقمه آلق
 ايجون كوزل از ميري قورتاهه مى قوشى ؟

چليك

اجتماعيات :

تورك دولتنك تكاملى

(١)

بوى

تورك جمعيتى ابتدا بر (بوى) دن
 عبارتدى . (بوى محمود كاشغرى لغته كوره
 خلق مناسبه در) بوبك رييسنه (تودون)
 ديندايردى . سوگرا متعدد بويلر برلشرك
 (ابل) ي وجوده كشيديلر . (ايل) ك

بسيط برايكي جمله ايله ابضاح ايندى .
 [افدم ، بوكون غالباً - كاوور چوق
 ايجمش مده سنى بوشالتير جهينه ساعتله
 قوسدى دوردى . بن سپرده اصل جوشوش
 زمانى كوزله ركن قولى شدتله برشى
 او براكه صاره سدى . باقدم صول قولوم
 برنده يوق . آرادم بوله مدم ، تام بوزمانده ده
 كاوورك او كورمى بيتدى . سپره برطقم
 يالابوق ، فستانلى اوغلانلر كيردى . بن
 تك قولم اصابت ايند اينكسنى شيشله دم
 آرقا اشارمده كوچارى يتديكي قانار اينكشز
 اوچر حقه ديلر . هنوز آغزنده سوده قوقان
 بوطوى دشمنه آجيمه مقده قابل دكل .
 بچارلر سونكويى كورنجه چومه ليو بريورلر .
 ميقابله ايمه نه اوروقده نه قانار مشكل .
 فقط ساعتله سورن كاوورك بومباردمانى
 كوزمى او قانار قيزدردى كه آرتق مرحمت
 طاماريمز قورودى . واولوسنى ده ديرسنى ده
 سونكوله دك . ايشته افدم شوقونده كى
 اينكى توفك ده جاتى جهنمه كوندرديكم اينكى
 انكازك در . بونك ربني ذاتكزه كتيردم .
 برينده بكاماعده اينكز و بروثيقه ده -
 يازيكزده كويمه قانار بونى كيسه آلماسين .
 زهرابنى وجودم دليك ده شيك اولورسه
 قبول اينده جكمدى . شيمدى ايسه تك قولى

رئیس‌نمده (یاغور) آدی ویریلدی . دها
 صـوکر اتمدد ایلارک برلشمه سندن بر
 (خاقانلق) وجوده کلدی . یاغور بر
 (خاقان) تابع اولدیلر . بعضی زمانلارده
 بوتون خاقانلار برلشمه کورکلرک جمعی
 بر (ایلیخانلق) حالده کیردیلر . بوزمانلرده ،
 خاقانلرده بر (ایلیخان) ادا و اسالاری حکمنه
 کیردیله .

تورک جمعیته (بوی) شـکلی بولاق
 ایچون تاریخ زه رهبرک ایده من ،
 بو خصوصده قومینته (آنوغرافیا) و سیاحتنامه لره
 مراجعت اتممز لازمه . بعضی اسکی ایلار
 واردرکه بوکون بویله انحلال ایتسدر .
 انحلالدن دوغان بو بویله تدقیق ایدرسهک ،
 تکاملدن اولکی بویله حقنمده بره کرایدیش
 اولورن . مثلاً خوارزم اولکه نمده کی تورکنلر
 بوکون منتقل بویله حالنده یاشیورلر . مثال
 اوله رق بونردن (تکه) بویی تدقیق ایدلم :
 تکه بویی ده اوتکه کی خوارزم ایران
 بویله کی (طائفه) لردن ، طائفه ل (تیره) لردن
 مره کدر . تکه لیلارده حاکمیت بوی مجاسنده
 یعنی خاق مجاسنده در . هر فرد بو مجاسک
 اعضاسندندر . بو مجاس ، برخان (یعنی بر
 قودون) انتخاب ایدر . فقط ، خان ، خاق
 نمون ایده مزسه استغایه مجبوردر . خاک

معینه کچیلر قرق یکت ویریلر . (قورقود
 آتا کتای کوستریورک اسکی اوغوزلرده
 هر بوی بکنک قرق یکیدی واردی) بونار
 خاک امرلی انفاذ ایدرلر . فقط ، خاک
 مالی قوق ، بنام عایه خزینهمی بو قدر .
 خصوصی مقصدلر ایچون ، (اختیار) نامیله
 برخاق نملی انتخاب اولونور ، اتفاق ، مصالحه
 کی سیاسی مقاله لرده ایلیچیک وظیفه سی
 بونلر یاپارلر .

تکه لیلر اوچ قسمه آیریلشدر : (۱)
 قوق نامش لره کمر و واحه سـنک شرق
 قسمنده درلر . (۲) اوتامش لره غرب قسمنده
 ساتدرلر ، (۳) بکلرکه واحه سـنک شرقی
 منتهاینده اوطودورلر . بو اوچ زمـرنه
 اوچنمده آیری آیری یوقاریده ذکر ایتدیکنز
 تشکیلاب موجوددر . بوندن برمدت اول
 بوی حکومتی سرای حکومه تدوغرواستحاله یه
 باشلادی . ده موقرا ییدن قیلبلجه قازانیلمش
 ارشی بر حکمدارلقه دوغرو یورددی .
 بویی اداره طرزی (نور ویردی خان)
 آدی مشهور بر رئیس ایله باشلار . بو خان ،
 تکه لیلری (خبوه) و (ایران) دولتلریله
 (سابق : ساری) عشرته تارشیم مظهر پتله
 ناقل ایتدی . خان جسور و کریم ایدی و
 کندیلری حکمدار پاپان انسانلر انموذچندن

اجرتله مستخدم خدمتچيار يوقدر ، اسپرل
ايسه پك آزدور .

تورگنيزك ده موقرانلني يالگن ايجنده
خدمتچيارك واسپرلرك بولونغه مسدن عبارت
دكلدر . نكه ايارده كورديكوز وجهله ،
تورگنيزلر حادتا (رفته راندوم) اصوليله
اداره اولونوز برجه وريتدر . (خان) ك
برجهور رئيسي قدر بيله نفوذى يوقدر .
چونكه مائى ، تخصیصاتی يوقدر . خانى انتخاب
وغزل اين خانى مجلسيدر . خاتون ريشاره ،
(ميخايلوف) دن نقل ايله شويله ديور :
• كندى ايسته بيله ، نه سايى رئيس ،
نه درجه فرقى قبول ايجين بومس او ايجى
خلفنده ، افكار عامه ، تعدد زوجه كيتد كجه
غير مساعدا اولبور . تورگنيزده بويوك بر
اندرتريك يالگن برقرارى واردر و تعدد
زوجه احلا تصويب ايتزلر .

خيوه ده كي تورگنيزلر مستعمل بويلر حالنده
باشامقله برابر آرتنده كي اسكي برابر رابطه نى
كوسترن بعضى عنعنلرده واردر :

كوبا تورگنيزلر عيلى (مان قيشلاق) دن
چيغمشار . ايلك آنلارى (سوزخان) بيله
(اسه زايلى) اعشى . صونخان دن (بوموت)
ايله (نكه) دوغمش ، اسه زايلى دن
(جاودار) ائله (سالور) اورده مشدر .

الدى . نفوذى . او قدر بويوك ابدى كه
• آق قالد ، نكه ايلريك رياستى اوغلى
(مخدوم قولى خان) ه و بردى ، كندى
(مسرو) واحه مسنده كي نكه ايلريك رياستى
ازانغه موق اولدى .

نكه ايلرده (سردار) ناهيله (آقبن)
اداره ايمسنى بيان طبيى ريشلرده وار بو طبيى
بولماند انردن بى بر آقبنه قرار و بردى ،
بوزرنده اوافق بر باراق بولونان مزداغى
بولانك او كنده ديكور و بوتوزاي مسلمانلرى
حضرت نبى ناهنه سانجايى آلتنه دعوت
يدر . سلاح آلتنه دعوت پك نادر اوله رق
بى بر قبول كوردن . (چونكه آقبنلر
كشورته شيعيلر و روسلر ايليندور)
سردار در حال چايدرى آلتنده بوزلرجه ،
بى بيكلرجه جنكجى بى كور بر اطاعته امرينه
ناصر بولور . بولرله تجمع معانى و زمانى
بويلر ، فقط ، هدفى سوبله مز .

نكه ايلريك بيان اولونان حاللارى خيوه
تورگنيزلر نيك صوك درجه ده مس او ايجى ،
موقرات اولدقارنى كوستريور . اوروبلى
چوق سياحله كوره ، خيوه تورگنيزلرى
دانك اك ده موقرات بر قوميدر . خاتون
ريشاره ديوركه ه بوقومده مساوات كلك
نكه درجه نى بولشدر ، چونكه تورگنيزلر ده

(ارضاری) ایله (کولکلن) اساساً يك قیشلاقده او طورورلر مش .

بوروايته باقاپیرسه خیومه ده کی تورکملرک وقتيله ایکی قوله منقسم بولونديغی ، بناه عالیه بر (اورتهاين) اولایینی آکلاشیپایور . او حالده ، بوکونکی مستقل بوی حیاتی بر انحلال تده چمیدر .

تورک جمیتك ایلک دورینه چیهه حق اولورسوق بوی برعشیرتدن عبارت توروروز . محمود کاشغریك بیانه کوره ، هر بویک (جیوی) آدی خصه وصی بر معبودی وارمش . ایکی بوی محاربه ایده جکلری کوندن اولای کیچمهده ، ایکی طرفک جیویلی دوئللوایدرلر مش . کیچمه هانکی جیوی غالب کلیرسه ، صباحالینز وقوع بوله حق محاربه ده مطلقا اونک بوی غلبه چالارمش . بوندن ، اکلاشیپایورک جیویبار ، کندی بویلینی آقینه ، قازدعرا نه تشویق ایدن عشیرت الاهلری ایلیبار بونلر زباشقه بوبوک براحماله کوره هر تیره نك ، هر سمیه نك برتوهمی واردی . دینی سمیه نك اسمی بر حیوان یاخود نبات آدی ایلی . سمیه ایله آدش اولار . بو حیوان یاخود نبات کندی سمیه سی طرفندن مقدس طایپلردی آتی بیلینز ،

قانی دوکلر ، حقه نه حرمتسر آکده بولونولمادی . اسکی تورکلرک بوی دورنده توتهمیزم دینك حاکم اولدیغی بعضی ایزلردن اکلاشیپایور یاقولنرده هر شامانک بر ایه کیلامی یعنی بر مادری توتهمی واردر . (ایه آنادیمکدره ، کیلا حیوان معنا نهدر) بوتوته ملر (قورده ، آبی ، کوپک ، آت ، اوکوز کبی) حیوانلرلر دره (هور) کوره شامانلر ، بوراده سمیه لک یرینه قائم اولمشلر در . او حالده ، بوتوته ملر اساساً (تیره) لره طأدر . ذاتاً توته ملرله جیویلر منسوب اولدق لری زمسملرک مشری وجناتلرینک تمثاللرندن عبارتدی . اسکی تورکلر طرفندن بوتون اجتماعی ماهیتلرک بوکی تمثالرله ارا نه اولوندیغی ایلریده کوره جکلر . توتهمیزمک بر ایزی ده بوتون زمسه اسملرینک حیوان ، نبات یاخود اشیا آدلری اولمه سیدر : بوروتلر (قوردرلر) باش قوردرلر (آری بکلری) وارساقلر (یارسار) ، تخسینلر (طرسونلر) ، اوغوزلر (اوکوزار) ، آق قوبونلار ، یاغیشار (دیشی کبیک) ، آلابوند (آت) ، تنگه ، قره کچی ، بوزدوغان ، دوهلی ، آراسلر (ارسلان) توتهمیزمک باشقه ایزلرینده ایلریده ایل بختنده کوره جکلر .

ضیا کوك آلب

اويات :

سن كيدنبجه

الانشئ لي ، اك خويالي كونك
 سنمز بچن هر لحظه سي او اومدى .
 سن قلمده يكي آچش بركلدك ،
 ياپراقلك نهدن سولدى ، دو كولى ؟
 كولوشارك بر موسيقى كيدى ،
 كوزلر كده كولومسردى ايلك بهار .
 سن كيدنبجه او كسوز قالدق بز شيمدى ،
 هپ آغلايان قلمزده بر قيش وار .
 كونلر كالير ، كونلر كچر ، كيت كيده
 ماتكده اونونولور ، بامكده
 قلمزده آچار يكي برز اسباق . . .
 بن نه چيچك ، نهدن كونش ايسترم . . .
 بن ايستهم اعلايتسين كدرم ،
 بن ايستهم ماتككي اونونمق .

احسان حامد

قارادستان

ديكهيك مؤمنلر ، قارادستانى :
 لويديجورج قانديردى ينه يونانى .
 سامسونه كلدى بردكز سيرتلانى :
 طوب آندى بر آچيق لمانه قارشى .

چو جقلمر ، قانديلمر ، سلاهمز ارلر
 حربيه قاريشماز كئي دكلكن عسكر ،
 اى وحشى انكليز سون بر اولدر
 آتشار صاحدى قيز قزانه قارشى .
 سامسونى ياقدير دك كولى دوداغك ،
 هم توري ، هم روى صامش طوزاغك ،
 چكيناچه يارين هنددن آياغك
 كور اسلام نه ياپار دشمنه قارشى !
 يوناني طانماز كينمز دشمن ،
 بو كوله يه سنك ايتيرن عصيان
 بر قاچ سله يرسه اولور ديشيان .
 ابدى كينمز هب سكا قارشى .
 اميرى آلداتوب كهيني آلدك ،
 سلطانى قانديروب فتواي چالك ،
 استانبوله كيروب اوراده قالدك ،
 بيك يالان اويدور دك جهانه قارشى !
 منع ايتدك امنك جمنى حجه ،
 عراقى خصم ايتدك وهابى نجده ،
 لاكين اسلام بر كون كله جك وجده :
 حاضرلان ، بو بو بوك طغيانه قارشى !
 حاضرلان ، چيقه جق الكدن عمان
 عراقه ، فلسطين ، مصر ايله سودان
 قوغه جقدر سنى يكي هندستان
 پتمز مى كفر ايتدك ايمان قارشى ؟

امامی اولدورمك ایدی امك
اونك يوردلرنده كلدی اجلك ،
ناصریل قویار یاز او قانی لك
قیلیجی چكمشكن قرآنه قارشى ؟

ضیا كوك آلب

آلچاق یونانه ا

توركلاری سلاحمنز كوروب ای یونانی،
یوردمنه كیردك تاریمدن اوتان ا
بیامدك كه بزم حامیمنز الله
سلاحرمنز دین ، مفكوره، وجدان.

كورونجه باسقبی آرسلانار یوردی
چیقاردی ایچندن بر شانلی اوردو
دیدى هوز بوردلری هب آلاچقر،
ازیر ، ادرنده بزقالاچقر،

انكلیز ایتمده سكا صحابت ،
تورك اردوسی سفی بگجك البت ،
آلاچق طوپكی باسلی سونكوكی.

بوظفر ایده جك طله اعلام
كه انكلیزلی آلت ایتمدی اسلام :
باشلادی شرفیلیك سمدت كونی.

حامد زلفی

— یازی سوهرم —

كوزلرده قیشك صوئوقلری ، قارلك،
تیکسیندیرلیجی رنگی واردی .

كوزشك یارلاقغه، امان سیاه بولوتلره
طاند آجی خاطرلرله دولو ایدم . .

صوبا باشنده طویلانهرق ساعتلرجه دوام
ایدن صهبتلك ماللاریله باشم دونوردی .

کیجهلرك ییتمز، توکنمن ساعتارنده اویقوی
بکله بکله کچیردیکم طاقمنز زمانلرك
کوسکونلکی کورگنده ایدی .

قیش بتون آغیرلیله اوزریمه چوکش ،
خشم طبقاقش کیدی . . .

هنوز بکی اویقودن قاقمشدم، کیجهنك
اوزون سورهن اویقوسندن شاققلرمك
صیزسینی دوپووردم .

بیامم ناصر اولدی . کوزلرم پنجرهدن
ایجری کیرن کونشه دوغوندی .

اوزون کونلردن بری حسرتی چکدیکم
نازنین اودامه کیره شدی . بر اقلنده لکه

یوقندی . بولوتلرك چیلغین بیسه لرلندن
قاچه قاچه یرویین بوکوک نیننده یورغونلق
یوقندی . او بر نشئه ایچنده ایدی. اوزون
بر آبیاق آجیسینی ویردکن سوکرا

کاشدی . قیشك کولی سمانی ، قاب قارا

شن مزاجلی بر کنچدر . یازک روحه
یاقینلقی ، قلبه او یقوناقی حس ایدر واونی
صمیمتله ، برستشله سوهرم ،

عثمان رجان

انطباعرل صحیفه سی :

اسکی ویکی دیار بکر

دورت سته اولدی ، سوعلی یوردیمزک
کوردولمکه دکر بعضی قیمتلی یرلرینی
دولاشمش ، کلایوردوم . کوزلرم ، قونیه دن
اعتبار آطوروس طاغارینک طبیعی ، عظمتلی
بدیمه لرینی حیران حیران صیران ص ایتمش و
وطاغاریک محشتم برتفقکر ناصیه سنده کی
منظره به بکزمین ، پک وکسک افقاری
سیرابدن توکسلرله صنفک برشاه اثرینی ،
شومندوفرک کوکلرده دولاشان بومهب
ودلفریب کذراکاهنی کورمش و نهایت
جبل رکتک بشیلک طر فاندن بر سینما فلیه نیک
تخوانده کی سریع بر کنیشکاک ابله آرزو کرا
چولک شمرنده کی نامتناهی لکه کچرب اورالردن ده
دویا دویا بر ذوق حصه سی آلمش ، دیار بکره
کلشدم .

اوزمان بوشهر ناصلادی . کورمه ایلیدی :
شومندوفرسن ، پولسن بر ملکتمده بوپوک

افقاری ایچنده شطارتی عائب ایدن روحم
بودقیقه شده شدی . قائمه جولان ، وجودمده
حرارت حس ایدیوردوم . بوخیرلی صباحک
هنیز مسافری داملا ، داملا روحه حظویرمشدی
مسترله ، قونله همان برمدن صیچرادم ...

نقویدن بر یاراق قویاردم . ایری یازلمش
حرفارله یازک ایلک آنی خبر وریوردی .
نه هواده بر توز ، نه سمانه بر بولوت
وازدی ، کونش بر بر افلق ایچنده پیربل ،
پیربل یانوردی .

بوچکار ، قوشلر جیویدلایه جیویدلایه
اوچوش-یورلرندی . آرتق یاز کلشدی .
قسوتلی کونلرک ایزی س-ایتمش ، ققامزی
دولدوران نهایتمز و عاممز سوزلرک او یقوی
کتیرمک ایچین یارانیدیغمز خولیلار ایچنده ،
تنبیل ، تنبیل کپیردبکمز کونلرک رینه شمدی
قیصه ، و طاتلی او یقو و کنیش فعالیت دوره سی
کلشدی .

ذاتاً یاز موسملرک شطارت دوره سی
دکلیر ؟ هرکس ایچین اختیاراق حیات
ایچنده بر دمه اولور . حالبوکه ارض ایچین هرسته
اوچ آی کنجلاک ، اوچ آی ده اختیاراق
دوره سی وعوددر . آراده کی زمان چوجوقاق
وگه وانددر .

ایشقه بو کنجلاک ماغاناقی ایچنده میم .
اوه قیش کی متاون دکلددر ، آغیر باشلی

برخبرك برافندي برينتكينك اينجده ديار بكر ،
 آياق آلتنده چيكنه نمش روجوده كي آزين ،
 كيرلي طاقتمز ، خراب ياتيوردي .
 بللي باشلي جاده لر ، شيمديكي شوقلي تجارت
 ازدهاي يرينه ، سفالندن اولومه محكوم ،
 پاچاورار اينجده يانك مهاجر قاديلري
 وچوجوقلرله ، يانفئارك ، ييقيقارك
 دوكدبي سپاه كواللي طوپراني وسياه رنهي
 طاشلرله شبلة تيوردي .

حرارت وحيات نامنه ، يورغون
 هسكركرك ، پيرامش آغير اوتوه ويلارك .
 عسكري آرابالريك مغفور يورويشاري
 وطاقتمز اورولتوري واردى .

كوكدن سورك طاشدن چرچيوه سي اينجه
 بول بول دولان كوشك آتشي ده ديار بكر دن
 بر آن اول قاجق اينچون آي بجه قيزغين
 برسيدى .

هيجله سا حلك بو بوك آداملر قشدر بزدكي .
 حساس كنجاريني بو اوب طاناي كنجلك
 خيالاريني ، املاريني ، حلك ، استقبال
 پارلاق ، اميدورن ايشيقلريني سيرانك
 ده قابل دكدى . بر قاج سنه اول مملكتنده
 يليرن كنجلك علم ، فيض جرياني دورميش ،
 طريقي شهر كي سپاه كولرك طوپر افرك
 آلتنده قالمشدى .

لايين اوچ كون اولاي وكليشه ده مملكتي
 مسعود بر آتنيك اشيكنده بولدم ، اوت
 بررهاكار ال ديار بكرى بو اشيكه كيرميش ،
 استقبال افقنده كنج كوزلره شمشه لرا اينجده
 پارلاياز ، فلاح كوشني كوستيريور .
 كنجلك كنديسي الندن طوتان بو متين
 حاميدن آلديني بو بريك برجسارنله آديلريني
 قالديرميش ، يورومك اوزره در .

بورهاكار زكا ، مملكتك بويوك همتلرله
 نيزله نه جك سقالت وخرابيسي كوروب
 كيندكاري مملكتلرده اثر براقله ناملرني
 ابايلشدين عالي همت باشلر كي جاده لري
 تمير ايديريور ، حاملره نظافت ودوزن
 وريديريور . ييقيقلري ياديريور ، مدني
 و سسه لرك برر چوغالاسنه چاليشيور .
 مردوشن فرستده طالبجانابه بر غيرت و تعقيب
 مملكتنه بر مدني ذوق كيرمه نه اوغراشديور .
 خلاصه ، جاناق قلمه ده كي اوزوطن مدافعي ،
 اوبوكسك همت ، يوراده ده وطنك نه اليسدن
 باشقه برمكافات ذوق بكلامه ين فيض و قوتني
 صاغه سوله دو كويور . خر و طلي

قتحي